

BUDGET

2026 TAX GUIDE

Tshivenda

Nyendedzi iyi ya muthelo ya SARS i vha netshedza manweledzo a mafhungo a ndeme a mithelo, dzinyingathengo na dziŋevi zwa 2026/27.

MUTHELO WA MBUELO: WA MUTHU ENE MUŊE NA DZI THIRASITI

Phimo dza muthelo u bva 1 Thafamuhwe 2026 u swika 28 dza Luhuhi 2027:

Thirasiti dza Muthu ene muŋe na dzo khetheaho

Mbuelo dzi no thela (R)	Phimo ya Muthelo
1 – 245 100	18% ya mbuelo dzi no thela
245 101 – 383 100	44 118 + 26% ya mbuelo dzi no thela dzi no fhira 245 100
383 101 – 530 200	79 998 + 31% ya mbuelo dzi no thela dzi no fhira 383 100
530 201 – 695 800	125 599 + 36% ya mbuelo dzi no thela dzi no fhira 530 200
695 801 – 887 000	185 215 + 39% ya mbuelo dzi no thela dzi no fhira 695 800
887 001 – 1 878 600	259 783 + 41% ya mbuelo dzi no thela dzi no fhira 887 000
1 878 601 na u fhira	666 339 + 45% ya mbuelo dzi no thela dzi no fhira 1 878 600

Mbadelomurahu dza muthu wa

Mathomo R17 820

Vhuvhili (Secondary) (vhathu vha re na miŋwaha ya 65 na u fhira) R9 765

Vhuraru (Tertiary) (vhathu vha re na miŋwaha ya 75 na u fhira) R3 249

Vhukale (Miŋwaha) Tshikalo tsha Muthelo

Ha fhasi ha miŋwaha ya 65 R99 000

Miŋwaha ya 65 na ire fhasi ha 75 R153 250

Miŋwaha ya 75 na u fhira R171 300

Phimo ya muthelo ya Thirasiti (dziŋwe vho nga nŋa ha Thirasithi dzo Khetheaho) = 45%

Muthelo u si wa Muholo fhedzi

Mutheli a no thela muthelo u si wa muholo fhedzi ndi muthu muñwe na muñwe ane a wana mbadelo dzi si muholo, gavhelo kana masheleni ane a wanwa u bva kha mulangi; kana u wana muholo u bva kha mutholi a so ngo ãi ñwalisaho. A hu na ðhoxea ya uri muthu a badele muthelo u si wa muholo fhedzi arali a sa iti zwa vhubindudzi, na musu mbuelo dzi no thela dza muthu:

- dzi sa fhiri tshikalo tsha ñwaha tsha muthelo tsho tiwaho; kana
- dzi tshi bva kha nzwalelo, mikovhe, mikovhe i no bva mashangoðavha, rennde u bva kha zwifhaço zwi no khou rendiswa, kana muholo u no bva kha mutholi a so ngo ãi ñwalisaho zwi R30 000 kana u tsela fhasi nga ñwaha wa muthelo.

Mutheli a no thela muthelo u si wa muholo fhedzi u tea u rumela nyanganyelo ya mbuelo dzi no tea u thela nga ñwaha wa ðhaðhuvho.

Ndaka dza mufu a dzi theli muthelo u si wa muholo fhedzi.

Gwamafulu ãa Mbuelo dzo ðusiwaho kha Tshikwama tsha u Notha

Mbuelo dzi no thela (R)	Phimo ya Muthelo
1 – 27 500	0% ya mbuelo dzi no thela
27 501 – 726 000	18% ya mbuelo dzi no thela 27 500
726 001 – 1 089 000	125 730 + 27% ya mbuelo dzi no thela 726 000
1 089 001 na u fhira	223 740 + 36% ya mbuelo dzi no thela 1 089 000

Gwamafulu ãa mbuelo dzo ðusiwaho kha tshikwama tsha u notha zwi katela gwamafulu u bva kha phensheni, ndondolo ya phensheni, mbetshelwa, ndondolo ya mbetshelwa kana u ðuswa ha masheleni kha tshikwama tsha anyuwithi ya u notha (ho katelwa u shuma u ya nga ndaela ya ðhalano).

Muthelo kha gwamafulu la mbuelo dzo tswahwa kha tshikwama tsha u notha tsho tiwaho (gwamafulu X) u lingana na:

- Muthelo wo tiwaho nga u shumisa thebulu ya muthelo u yanga thanganyelo ya gwamafulu la X, khathihi na gwamafulu la mbuelo dziwe na dziwe dzothe dza tshikwama tsha u notha dzo tswahwa dze dza dzheniswa u bva nga Thafamuhwe 2009, khathihi na mbuelo dzothe dza gwamafulu la tshikwama tsha u notha dze dza dzheniswa u bva Tshimedzi 2007, na mbuelo dzothe dza u fhelelwa nga mushumo dze dza wanala u bva Thafamuhwe 2011; zwo tswahwa:
- Muthelo wo tiwaho nga u shumisa thebulu ya muthelo u ya nga thanganyelo ya gwamafulu lothe lo tswahwa la mbuelo dza tshikwama tsha u notha nga murahu ha gwamafulu la X u bva Thafamuhwe 2009, khathihi na gwamafulu lothe la mbuelo dza tshikwama tsha u notha dze dza dzheniswa u bva nga Tshimedzi 2007, na mbuelo dzothe dza u fhelelwa nga mushumo dze dza dzheniswa u bva Thafamuhwe 2011.

Gwamafulu la Mbuelo dza Tshikwama tsha u Notha kana dza u fhelelwa nga Mushumo

Mbuelo dzi no thela (R)	Phimo ya muthelo
1 – 550 000	0% ya mbuelo dzi no thela
550 001 – 770 000	18% ya mbuelo dzi no thela dzi no fhira 550 000
770 001 – 1 155 000	39 600 + 27% ya mbuelo dzi no thela dzi no fhira 770 000
1 155 001 na u fhira	143 550 + 36% ya mbuelo dzi no thela dzi no fhira 1 155 000

Gwamafulu la mbuelo dza tshikwama tsha u notha dzi katela gwamafulu u bva kha phensheni, ndondolo ya phensheni, mbetshelwa, ndondolo ya mbetshelwa kana tshikwama tsha masheleni a anyuwithi ya u notha nga lufu, u notha, u guma u ya mushumoni ngauri muthu o swika miwaha ya 55, u lwala, khombo, u huvhala, u sa tsha kona u shuma, u fhelelwa nga mushumo, u khaulwa ha u hanelwa zwa mbambadzo nga mutholi.

Mbuelo dza u fhelelwa nga mushumo dzi katela gwamafulu u bva kana nga u tou tendelana na mutholi nga ndavha ya u tshela, u khaulwa, u xeledwa, u shavha, u thuthwa kana u shanduka ha ofisi ya muthu onoyo kana mushumo.

Muthelo kha mbuelo dza gwamafulu la tshikwama tsha u notha na mbuelo dza u fhelelwa nga mushumo dzo tiwaho (mbuelo dza gwamafulu kana dza u fhelelwa nga mushumo Y) u lingana na:

- Muthelo wo tiwaho nga u shumisa thebulu ya muthelo u ya nga thanganyelo ya gwamafulu la X, khathihi na mbuelo dziñwe na dziñwe dzothe dza gwamafulu la tshikwama tsha u notha dze dza dzheniswa u bva nga Tshimedzi 2007, khathihi na mbuelo dzothe dze dza tusiwa (u dzhiwa) dza gwamafulu la tshikwama tsha u notha dze dza dzheniswa u bva Thafamuhwe 2009, na mbuelo dzothe dza u fhelelwa nga mushumo dze dza wanala u bva Thafamuhwe 2011; zwo tuswaho
- Muthelo wo tiwaho nga u shumisa thebulu ya muthelo u thanganyela ya mbuelo dzothe dza gwamafulu la tshikwama tsha u notha dze dza dzheniswa u bva kha Y nga Tshimedzi 2007 , khathihi na mbuelo dzothe dze dza tusiwa (u dzhiwa) dza gwamafulu la tshikwama tsha u notha dze dza dzheniswa u bva Thafamuhwe 2009, na mbuelo dzothe dza u fhelelwa nga mushumo dze dza wanala mbuelo dza u notha dza Y dzi saathu u wanala u bva Thafamuhwe 2011.

Vhubindudzi vhu sa badeli Muthelo

Vhubindudzi kha ndila kana ndindakhombo dza zwa u vhubindudzi ha masheleni dzi sa badeli muthelo nga muthu ene mune, ndaka dza mufu, na ndeme ya ndaka ya muthu ine ndi thukhu kha zwikolodo a ho ngo tea u fhira R46 000 nga nwaha.

Masheleni ane o thanganedzwa nga kana u waniwa kha vhubindudzi vhu sa badeli muthelo (ho katelwa muthelo kha mbuelo dza masheleni).

Mbadelamikovhe

Mbadelamikovhe dzi no wanwa nga vhathu u bva kha khamphani dza Afrika Tshipembe kanzhi a dzi badeli muthelo wa mbuelo, fhedzi dzi badela muthelo wa mbadelamikovhe kha tshikalo tsha 20%, nahone u u tea u farwa nga khamphani i no khou badela muthu onoyo mbadelamikovhe. Mbadelamikovhe dzi no wanwa nga vhadzulapo vha Afrika Tshipembe u bva kha REITs (khamphani dza ndaka dzo di nwalisaho nahone dzi re mulayoni) dzi tea u badela muthelo wa mbuelo, ngeno vhathu vhane vha si vhe vhadzulapo vhane vha khou wana mbadelamikovhe iyi vha tshi tea u badela muthelo wa mbadelamikovhe.

Mbadelamikovhe dza Mashangoḁavha

Vhunzhi ha mbadelamikovhe dza mashangoḁavha dzine dza waniwa nga vhathu u bva kha khamphani dza mashangoḁavha (arali vhufaramikovhe vhu fhasi ha 10% kha khamphani ya mashangoḁavha) dzi thela muthelo u sa fhiri 20%. A hu na muḁuso une wa tendelwa kha tshinyalelo dza u bveledza mbadelamikovhe dza mashangoḁavha.

Nzwalelo dzi sa theli

Nzwalelo dzi sa theli ndi dzi no bva kha zwiko zwa Afrika Tshipembe, dzo waniwaho nga muthu muḁwe na muḁwe a re na miḁwaha i re fhasi ha 65, kana dza ndaka ya mufu dzine dza nga swika R23 800 nga ḁwaha. Na dza vhathu vha re na miḁwaha ya 65 na u fhira, u sa thela u hu ndi ha dza u swika R 34 500 nga ḁwaha.

Nzwalelo a dzi theli muthelo wa mbuelo ndi dzo waniwaho nga vhathu vha si vhadzulapo, vhane a vha vhi vha Afrika Tshipembe lwa maḁuvha ane a nga lingana 182 kha miḁwedzi ya 12 musi nzwalelo dzi sa u vha hone kana u waniwa. Zwiḁwe hafhu, u sa thela zwi vha hone fhedzi arali tshikolodo tsha nzwalelo tsha vha tshi si na vhuḁumani na tshiimiswa (u fana na fhethuvhupo ha bindu) Afrika Tshipembe.

Miḁuso

Lweḁolweḁo kha tshikwama tsha u notha

Lweḁolweḁo lwo dzheniswaho kha tshikwama tsha u notha, mbetshelwa na tshikwama tsha masheleni a anyuwithi ya u notha nga ḁwaha wa ḁhathuvho lu a ḁusiwa nga miraḁo ya zwikwama izwo. Lweḁolweḁo lwo dzheniswaho nga mutholi nahone lwa thela sa dziḁwe mbuelonyingwa lu dzhiwa sa lweḁolweḁo lwo dzheniswaho nga mushumi ene muḁe.

Muḁuso u guma kha 27.5% kha masheleni oḁhe a muholo u itela muthelo wa mushumi kana mbuelo dzi no thela (hu so ngo katelwa gwamafulu la tshikwama tsha u notha na mbuelo dza u fhelelwa nga mushumo). Tshikalo tsha muḁuso tshi tiwa nga fhasi ha R430 000 kana 27.5% ya mbuelo dzi no thela hu saathu u katelwa na mbuelo dzo bindudzwaho dzi no thela.

Lweṭolweṭo luṅwe na luṅwe lu no fhira lu no paḁa tshikalo lu a fhiriselwa phanḁa kha ṅwaha u no khou tevhela wa ṭhaṭhuvho nahone dzi dzhiwa dzo badelwa kha ṅwaha wonoyo u tevhelaho. Mbadelo dzine dza fhira tshikalo dzi fhiriselwa phanḁa kha ṅwaha u tevhelaho wa ṭhaṭhuvho nahone dzi dzhiwa dzo wanala kha ṅwaha wonoyo. Masheleni ayo o fhiriselwaho phanḁa a wana luafhulelo ho sedzwa gwamafulu ḁa tshikwama tsha u notha na anyuwithi dza u notha.

Tshinyalelo ya Zwamishonga na vhuholefhalo

Musi hu tshi khou tiwa muthelo une wa tea u badelwa, vhatu vha a tendelwa u ṭusa mbadelamurahu ho sezwa lweṭolweṭo lwa ṅwedzi kha zwikimu zwa dzilafho. Mbadelamurahu dzi nga shumisiwa fhedzi nga muthu ane o bvisa lweṭolweṭo u swika kha R347 nga muthu kha vhatu vhavhili vha u thoma vho tsireledzwaho nga zwikimu zwa dzilafho izwo, na R234 kha muundwa muṅwe na muṅwe o engedziwaho. Mbadelo murahu iyi i vhidzwa u pfi khiredithi ya muthelo ya mbadelo dza tshikimu tsha dzilafho.

ḁwe mbadelamurahu ine ya vha hone ya tshinyalelo ya zwa dzilafho ndi khiredithi ya muthelo ya zwa tshinyalelo ya mishonga. Hune:

- Muthu are na miṅwaha ya 65 na u fhira, kana muthu ane mufarisi wawe kana ṅwana vha vha na vhuholefhalo, muthu uyo u a tendelwa khiredithi ya tshinyalelo ya zwa mishonga ine ya lingana 33.3% ya tshinyalelo dzoṭhe dza dzilafho dzo teaho dze dza badelwa nga muthu onoyo, na hune lweṭolweṭo lwo badelelwaho nga muthu kha tshikimu tsha dzilafho , lu fhira kararu mbadelo dza khiredithi dza muthelo dza tshikimu tsha dzilafho dza ṅwaha wonoyo wa muthelo; kana;
- Muthu muṅwe na muṅwe, ane a tendelwa khiredithi ya tshinyalelo ya zwa mishonga ine ya lingana 25% ya masheleni oṭhe a tshinyalelo dza dzilafho dzo teaho dzo badelwaho nga muthu onoyo, na hune lweṭolweṭo lwo badelelwaho nga muthu kha tshikimu tsha dzilafho , lu fhira kaṅa mbadelo dza khiredithi dza muthelo dza tshikimu tsha dzilafho dza ṅwaha wonoyo wa muthelo, hu so ngo katelwa masheleni ane a fhira 7.5 % ya mbuelo dzi no thela (hu so ngo katelwa gwamafulu ḁa tshikwama tsha u notha na mbuelo dza u fhelelwa nga mushumo).

Ndambedzo

Muṭuso ho sedzwa ndambedzo kha maṅwe madzangano a tshitshavha ane a wana mbuelo a u tei u fhira 10% ya mbuelo dzi no thela (hu so ngo katelwa gwamafulu ḁa tshikwama tsha u notha na mbuelo dza u fhelelwa nga mushumo). Masheleni a ndambedzo ane a 10% ya mbuelo dzi no thela dzi dzhiwa sa ndambedzo dzi no fhiwa madzangano a tshitshavha o teaho kha ṅwaha u tevhelaho wa muthelo.

Magavhelo

Gavhelo la tshinyalelo na u mbadelela phanda

Arali muthu o fhiwaho gavhelo la tshinyalelo kana o badelwaho phanda a vha a tshi kombetshedzea u fhedza vhusiku vhuthihi a si fhethu hune a dzula hone nga vhanga la mushumo, nahone fhethu hune a khou dzula hone hune ha ita uri badelwe gavhelo la tshinyalelo kana a badelelwe phanda ha vha hu kha Riphabuliki ya Afrika Tshipembe, gavhelo kana u badelelwa phanda zwi netshedzwa u itela u badela:

- Zwiwiwa na dziinwe mbadelo dza nyimele dzi so ngo lavhelelwaho, mbadelo nga duvha ine ya nga lavhelelwa ndi R595;
- Mbadelo dza nyimele dzi so ngo lavhelelwaho, mbadelo nga duvha ine ya nga lavhelelwa ndi R184.

Arali fhethu ha u dzula he ha itelwa mbadelo ya gavhelo kana mbadelophanda ha vha hu nnda ha Riphabuliki ya Afrika Tshipembe, masheleni ane a tea u lavhelelwa a tiwa u ya nga shango. Zwidombedzwa zwa masheleni aya zwo gandiswa kha webusaithi ya SARS (www.sars.gov.za), fhasi ha masiatari a Legal Counsel (Khantsela ya Mulayo)> Secondary Legislation (Milayo Zwayo)> Income Tax Notices (Ndivhadzo dza Muthelo wa Mbuelo).

Arali muthu o fhiwaho gavhelo la tshinyalelo kana o badelwaho phanda a vha a tshi tea u fhedza tshipida tsha duvha a si ho hune a shumela hone kana he a tholelwa u shuma hone lwa tshiofisi, mbadelamurahu kana mbadelophanda dza tshinyalelo dzo badelwaho nga muthu o fhiwaho dzi a vhetshelwa thungo arali muthu o fhiwaho a tshi tendelwa nga mutholi wawe u badela tshinyalelo dza zwiwiwa na dziinwe mbadelo dza tshumelo dza duvha, nahone mbadelamurahu a dzo ngo tea u pada R184

Gavhelo la nyendo

Tshikalo nga khilomitha, tshine tsha nga shumisa u ta mutuso wo tendelwaho kha nyendo dza mushumo ho sedzwa gavhelo kana u badelela phanda musi hu so ngo vhiwaha mbadelo dza vhukuma, tshi tiwa nga u shumisa thebulu i tevhelaho.

Ndeme ya Tshiendedzi (Ho katelwa VAT) (R)	Mbadelo tshayatsudzulus o (R p.a.)	Mbadelo dza Zwivhaswa(c/km)	Mbadelo dza Ndongolo (c/km)
0 – 115 000	38 344	132.9	49.1
115 001 – 230 000	68 487	148.4	61.4
230 001 – 345 000	98 689	161.2	67.8
345 001 – 460 000	125 393	173.4	74.0
460 001 – 575 000	152 097	185.5	86.9
575 001 – 690 000	180 078	212.8	102.0
690 001 – 805 000	208 106	216.5	114.5
805 001 – 920 000	237 679	220.1	126.9
exceeding 920 000	237 679	220.1	126.9

Kha vha dzhie le nzhele:

- 80% ya gavhelo la u enda i tea u katelwa kha muholo wa mushumi u itela u tanganyela PAYE. Phesenthe i a fhungudzwa u swika 20% arali mutholi o fushea uri tshiendedzi tshi do shumiswa lune lwa nga swika 80% nga zwa mushumo kha nwaha wa muthelo.
- A huna mbilo dza tshinyalelo ya zwivhaswa dzine dza do vhilwa arali mushumi a so ngo badela tshinyalelo yothe ya zwivhaswa zwo shumiswaho nga goloi, nahone a hu na tshinyalelo dza u ndondolo ya tshiendedzi dzine dza do vhilwa arali mushumi a so ngo badela mbadelo dzothe dza ndondolo dza tshiendedzi (tsumbo arali tshiendedzi tshi na pulane ya ndondolo).
- Mutengo tshayatshanduko u tea u fhungudzwa nga mukovho nga ndivhanele (ndivhanele kwayo) arali tshiendedzi tshi so ngo fhedza nwaha tshi khou shumiselwa zwa mushumo.
- U ta mbadelo dzine dza tea u vhilwa kha gavhelo la nyendo, hu shumiswa tshikhala tsha vhukuma tsha nyendo dzo tshimbilwaho nga nwaha wa muthelo, na tshikhala tsha nyendo dza mushumo tshine tsha tikedzwa nga bugu ya logo.

Tshinwe hafhu, arali gavhelo kana mbadelaphanda zwo di sendeka nga tshikhala tsha vhukuma tsha nyendo dza mushumo nga mushumi, a hu na muthelo une wa badelwa kha gavhelo lo badelwaho mushumi nga mutholi la u swika R4,95 nga kilo, hu si na ndavha uri ndeme ya goloi ndi ngafhani.

Fhedzi, ndila heyi a i shumisiwi arali mutholi o badela mushumi a tshi khou shumisa dzinwe ndila dza gavhelo kana mbadelamurahu (hu so ngo katelwa mbadelo dza u paka na dza dzi tholo) dza tshiendedzi.

Minwe mituso

Nga nnda ha mituso iyo yo sumbedzwaho afho ntha, muthu a nga ita mbilo kha muholo kana mañwe magavhelo u ya nga nyimele dzo kaliwaho nahone dzo tiwaho, sa tsumbo tshikolodo tshi si tsha vhuḍi ho sedzwa muholo.

Mbuelonyingwa

Tshiendedzi tsha Mutholi

- Ndeme i no thela ndi 3.5% ya ndeme yo tiwaho ya mutengo nga kheshe ho katelwa VAT ya tshiendedzi tshiñwe na tshiñwe nga ñwedzi.
- Arali tshiendedzi:
 - » Tsho vha tshi na pulane ya ndondolo musi tshi tshi wanwa nga mutholi, tshi thela 3.25% ya ndeme yo tiwaho; kana
 - » Tsho wanwa nga mutholi nga u tou hadzima u itela u tshi shumisa, ndeme i no thela ndi mbadelo dze dza waniwa nga mutholi nga tshifhinga tsha musi a tshi khou shumisa na mbadelo dza zwivhaswa.
- 80% ya mbuelonyingwa dzi tea u katelwa kha muholo wa mushumi u itela u tanganyela PAYE. Phesenthe i fhungudzwa u swika 20% arali mutholi o fushea uri tshiendedzi tshi do shumiswa 80% kha zwa mushumo kha ñwaha wa muthelo.
- Nga tshifhinga tsha thathuvho, mbuelonyingwa, dza ñwaha wa muthelo dzi a fhungudzwa u ya nga ndivhanele ya tshikhala tsha nyendo dza mushumo zwi tshi khou tikedzwa nga bugu ya logo, tsho kovhiwa nga tshikhala tsha vhukuma tsha nyendo dza ñwaha wa muthelo.
- Nga tshifhinga tsha thathuvho, hu na dziñwe thulo (thikhedzo) dza mbadelo laisentsi, ndindakhombo, ndondolo na zwivhaswa kha nyendo dza muthu ene muṇe, — arali mbadelo dzothe dzo badelwa nga mushumi nahone, arali tshikhala tsha lwendo lwo tshimbiwaho lwa mushumo tshi tshi khou tikedzwa nga bugu ya logo.

Khadzimiso dzi si na Nzwalelo kana dza Nzwalelo dzi re Fhasi

Kha muhologuṭe hu tea u katelwa phambano vhukati ha nzwalelo dzine dza badeliswa nga phimo ya tshiofisi na nzwalelo dza vhukuma dzo badeliwaho.

Vhudzulo

Ndeme ya mbuelonyingwa ine ya tea u katelwa kha muhologuṭe ndi ine ya vha fhasi ha mbuelo dzo ṭanganyisiwaho hu tshi khou shumiswa fomula yo tiwaho, kana mbadelo nga mutholi arali mutholi a si muṅe wa fhethu hune ha khou dzulwa hone lwo khunyelelaho.

Fomula i do shumisiwa arali fhethu hune ha khou dzulwa hone hu ha mushumi, fhedzi a i shumi fhethu ha u dzula nga maḍuvha a vhuawelo ho hirwaho nga mutholi u bva kha zwiimiswa zwi si na vhuḷedzani.

MUTHELO WA MBUELO: DZI KHAMPHANI

Miṅwaha ya ṭhaṭhuvho ine ya khou fhela vhukati ha dzi 1 Lambamai 2026 u swika 30 Ṭhafamuhwe 2027.

Lushaka	Phimo ya Muthelo
Dzikhampvani	27% ya mbuelo dzi no thela

MUTHELO WA MBUELO: MABINDUYANḌANO MAṬUKU

Miṅwaha ya ṭhaṭhuvho ine ya khou fhela vhukati ha 1 Lambamai 2026 u swika 30 Ṭhafamuhwe 2027.

Mbuelo dzi no thela (R)	Phimo ya Muthelo (R)
1 – 99 000	0% ya mbuelo dzi no thela
99 001 – 365 000	7% ya mbuelo dzi no thela dzi no fhira 99 000
365 001 – 550 000	18 620 + 21% ya mbuelo dzi no thela dzi no fhira 365 000
550 001 na u fhira	57 470 + 27% ya masheleni a no fhira 550 000

MUTHELO WA MBUELOGUMOFULU WA BINDU LIṬUKU

Muthelo wa mbuelogumofulu u shuma kha vhatu u bva dzi 1 dza Ṭhafamuhwe 2026 u swika dzi 28 dza Luhuhu 2027 na kha miṅwaha ya ṭhaṭhuvho ya dzikhampvani i no fhela nga ḍuvha liṅwe na liṅwe u bva dzi 1 dza Lambamai u swika dzi 31 dza Ṭhafamuhwe 2027.

Mbuelogumofulu dzi no Thela(R)	Phimo ya Muthelo (R)
1 – 600 000	0% ya mbuelogumofulu dzi no thela
600 001 – 950 000	1% ya mbuelogumofulu dzi no thela dzi no fhira 600 000
950 001 – 1 400 000	3 500 + 2% ya mbuelogumofulu dzi no thela dzi no fhira 950 000
1 400 001 na dzi no fhira	12 500 + 3% ya mbuelogumofulu dzi no thela dzi no fhira 1 400 000

MUTHELO WO DI SENDEKAHO NGA HUNE MUTHU A DZULA HONE

Vhadzulapo vha theliswa u ya nga mbuelo dzavho u bva lifhasini lothe, ho sedzwa vho na u vhetshelwa thungo ha zwiñwe zwithu. Mulayo nga u angaredza uri mithelo ya mbuelo dza mashangoḁavha yo wanalaho kha zwiko zwa mbuelo dza mashangoḁavha i a tendelwa sa mbilo dza mithelo kha Afrika Tshipembe. Nahone hezwi zwi shumiswa kha vhathu, dzikhamphani, dzikhamphaninyandano, thirasiti na ndaka dza mufu.

MITHELO KHA MBUELO YA MASHELENI

Mbuelo dza masheleni kha thundu dzo bviswaho dzi a katelwa kha mbuelo dzi no thela.

Phimo Vhukuma Khulwanesa ya Muthelo:

Thirasiti dza muthu ene muḁe na dzo khetheaho	18%
Dzi khamphani	21.6%
Dziñwe thirasiti	36%

U bviswa ha thundu hu nga vhangwa nga zwiitei zwi no katela, thengiso, ndambedzo, u tshintshana, ndozwo, lufu na u pfuluwa. Izwi zwi tevhelaho ndi zwiñwe zwa zwo tiwaho zwi sa katelwi:

- R3 milioni yo waniwaho kana u luziwaho musi hu tshi khou bviswa thundu kha vhupo ha mutheo ha u dzula
- Thundu dzine dza shumiswa nga muthu ene muḁe;
- Mbuelo dza u notha;
- Mbadelo dza pholisi dza ndindakhombo dza vhukuma; dza tshifhinga tshilapfu
- U vhetshelwa thungo lwa ñwaha kha mbuelo dza masheleni dzo waniwaho, kana dzo xelaho dza R50 000 dzo ḁetshedzwa kha muthu kana thirasiti dzo khetheaho.
- U vhetshelwa thungo ha mbuelo dza mabindu maḁuku dza R2.7 milioni kha muthu ene muḁe (ane a vha na miñwaha ine ya swika 55), nga tshifhinga tsha vhubviswathundu ha bindu luḁuku li na ndeme i sa fhiri R15 milioni.
- U vhetshelwa thungo ha vhathu nga ñwaha ho engedzedzwa u swika kha R440 000 nga ñwaha we vha lovha ngawo.

MUTHELO WA MBADELAMIKOVHE

Muthelo wa mbadelamikovhe ndi muthelo wa u fhedzisela kha mbadelamikovhe kha phimo ya 20%, yo badelwaho nga khamphani dzapo na dza mashangodavha u ya nga mikovhe i re hone kha mutevhe wa *Johannesburg Stock Exchange* kana maraga wo di nwalisaho Afrika Tshipembe. Mbadelamikovhe a dzi theli arali muwanambuelo ya mikovhe i khamphani ya Afrika Tshipembe, tshikwama tsha u notha, kana muthu ane ha katelwi kha u thela. Muwanambuelo dza mbadelamikovhe a si mudzulapo a nga vhuwela nga u fhungudzwa phimo dza muthelo kha nyimele dzi si gathi. Muthelo u tea u farwa nga dzikhamphani dzi no khou badela mbadelamikovhe dzi no thela kana nga mazhendedzi o di nwalisaho arali mbadelamikovhe dzi si ho kha mutevhe wa mikovhe. Zwi a konadzea u badela muthelo wa mbadelamikovhe nga dziñwe ndila (hu si tshelede) nahone u tea u badelwa nga khamphani ine ya tana (andadza) na u badela mbadelamikovhe.

DZIÑWE NDILA DZA U FARA MITHELO

Kha nyimele dzi si gathi, phimo ya muthelo yo tiwaho i nga fhungudzwa ho sedzwa ndangano ya zwamuthelo na shango line muthu a si mudzulapo a bva khalo.

Dziroyalithi

Muthelo wa u fhedzisela , u re kha phimo ya 15% u theliwa kha mbadelo guṭe dza royalithi dzi no bva kha tshiko tsha Afrika Tshipembe dzine dza nga badelwa muthu a si mudzulapo.

Nzwalelo

Muthelo wa u fhedzisela, u re kha phimo ya 15% u theliwa kha nzwalelo dzo wanaho u bva kha tshiko tsha Afrika Tshipembe dzine dza khou badelwa muthu a si mudzulapo. Nzwalelo a dzi theli arali dzi khou bva kha masia mañwe na mañwe a muvhuso wa Afrika Tshipembe, bannga, kana arali tshikolodo tshi kha mutevhe wa maraga u no divhea.

Vhumvumvusi na Vhatambi vha mitambo vha Mashangodavha

Muthelo wa u fhedzisela, kha phimo ya 15% u theliwa kha mbadelo guṭe dzine dza khou badelwa vhatu vha si vhadzulapo, kha zwithu zwe vha ita Afrika Tshipembe sa vhumvumvusi kana vhatambi vha mitambo.

U tshinyadzwa ha ndaka dzine a dzi tshimbidzee (a dzi sudzulisei)

Muthelo u si wa muholo u ya fariwa ho imelwa murengisi wa ndaka dzi sa tshimbidzei Afrika Tshipembe ane a si vhe mudzulapo, u itela u badela ppanelo dza muthelo dzo doweleaho dza muthu a si mudzulapo. Muthelo une wa nga fariwa u bva kha mbadelo dza muthu a si mudzulapo u kha phimo ya 7.5% ya muthu ene muṅe ane a si vhe mudzulapo, 10% kha khamphani ya mashango ḁavha, na 15% kha thirasiti ya mashangoḁavha ine ya khou rengisa ndaka ine sa tshimbidzei.

MIṂWE MITHELO YA NYINGATHENGO NA DZIḼEVI

Muthelonyingwa kha Mutengo (VAT)

VAT i theliswa kha phimo yo linganyiswaho ya 15% kha thundu na kha tshumelo zwo ṅetshedzwaho nga vharengisi vho ḁi ṅwalisaho.

Murengisi ane a ita thengiso i no thela i no paḁa R 2.3 miḽioni nga ṅwaha, u tea u ḁiṅwalisela u badela VAT. Murengisi ane a ita thengiso i no fhira R120 000, fhedzi i sa fhiri R2.3 miḽioni nga ṅwaha, a nga ita khumbelo arali a tshi khou funa (o tou ḁinangela) ya u badela VAT. Vhaṅwe vharengisi a vha theli tshithu nahone vho vhetshelwa thungo kha u badela VAT.

Muthelo wa tsudzuluso (pfukisa) Ndaka

Muthelo wa tsudzuluso ya ndaka u badelwa kha phimo dzi tevhelaho kha thengiselano dzi sa badeli VAT:

Ndeme ya Ndaka (R)	Phimo
1 – 1 210 000	0% ya ndeme
1 210 001 – 1 663 800	3% ya ndeme i no fhira R1 210 000
1 663 801 – 2 329 300	R13 614 + 6% ya ndeme i no fhira R1 663 800
2 329 301 – 2 994 800	R53 544 + 8% ya ndeme i no fhira R2 329 300
2 994 801 – 13 310 000	R106 784 + 11% ya ndeme i no fhira R2 994 800
13 310 001 na u fhira	R1 241 456 + 13% ya ndeme i no paḁa R13 310 000

Muthelo wa Ifa

Muthelo wa ifa u theliswa ndaka ya vhadzulapo na kha ndaka dzi re Afrika Tshipembe dza vhathu vha si vhadzulapo nga tshikalo tshi re fhasi ha tsho tendelwaho tsha mutuso. Muthelo u theliswa u ya nga ndeme ya muthelo wa ifa, kha phimo ya 20%, kha R30 milioni ya u thoma, na kha phimo ya 25% kha i no fhira R30 milioni.

Hu a tendelwa u itwa mutuso wa mutheo wa R3.5 milioni musi hu tshi kha di anganywa zwine ifa la nga vha li tshi khou koloda ho sedzwa muthelo wa ndaka, khathihi na mutuso u itela zwikolodo, ndambedzo kha madzangano a tshitshavha ane a vhuelwa, na ndaka ine ya tea u fhiwa mufarisi ane a kha dzi tshila.

Muthelo wa Ndambedzo

Muthelo wa ndambedzo u theliswa kha muthelo tetshelwa wa 20% wa ndeme yothe ya ndaka yo lambedzwaho u bva nga dzi 1 dza Thafamuhwe 2018 nahone ya vha i sa fhiri R30 milioni, hafhu nga 25% kha ndaka ya ndeme ya ndaka yo yothe yo lambedzwaho u bva 1 Thafamuhwe 2018 i no fhira R30 milioni.

R150 000 ya u thoma kha ndaka yo lambedzwaho nga muthu kha nwaha muthihi muwe na muwe a i theli muthelo wa ndambedzo.

Ho sedzwa mutheli ane a si vhe muthu ene muwe, u sa theliswa ha ndambedzo hu itwa fhedzi kha mpho zwadzo dzine thanganyelo yothe a i fhiri R20 000 nga nwaha.

Muthelo wa ndambedzo a u theliwi musi hu tshi khou netshedzwa ndaka tshothe vhukati ha vhathu vho malanaho, musi ane a khou dzi wana a mudzulapo ane a badela muthelo; ndambedzo vhukati ha dzikhamphani dzine dza vha tshipida tsha zwigwada zwa khamphani dza Afrika Tshipembe; na ndambedzo u bva kha muwe madzangano a tshitshavha ane a vhuelwa.

Muthelo wa tsudzuluso ya Mikovhe

Muthelo wa tsudzuluso ya mikovhe u theliswa kha phimo ya 0.25% kha u sudzuluswa ha mikovhe yo dihwalisaho na i songo dihwalisaho. Mikovhe i katela mikovhe kha dzikhamphani khathihi kana madzangalelo a mirado kha khamphaninyandano.

Muthelo wa Mveledziso ya Vhukoni (SDL)

SDL i badelwa nga mutholi kha phimo ya 1% ya muholo guṭe une wa badelwa mushumi. Vhashumi vhane vha badelwa muholo wa ṅwaha u re fhasi ha R500 000 a vha badeli SDL.

Lweṭolweṭo lwa Ndindakhombo ya u Fhelelwa nga Mushumo

Lweṭolweṭo lwa ndindakhombo dza u fhelelwa nga mushumo lu badelwa ṅwedzi nga ṅwedzi nga vhatholi, kha mutheo wa 1% u no badelwa nga mushumi na 1% i no badelwa nga mutholi, ho sedzwa muholo wa mushumi u re fhasi ha tshikalo tsho tiwaho.

Vhatholi vhane a vho ngo ḡi ṅwaliswa u badela PAYE kana SDL vha tea u ita lweṭolweṭo kha Khomishinari wa zwa Ndindakhombo ya u Fhelelwa nga Mushumo.

PHIMO DZA NZWALELO DZA SARS

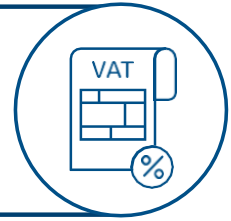
Phimo ya nzwalelo (u bva 1 Nyendavhusiku 2025)	Phimo
Mbuelonyingwa- khadzimiso i si na nzwalelo kana ya nzwalelo dzi re fhasi (phimo ya tshiofisi)	7.75% nga ṅwaha
Phimo ya nzwalelo (u bva 1 Thafamuhwe 2026)	Phimo
U lenga kana u badela muthelo u re fhasi ha wo teaho	10.25 nga ṅwaha
U badelwa murahu mbadelo dze dza badelwa dzi nnzhi dza muthelo u si wa muholo fhedzi	6.25% nga ṅwaha
SARS U vhuiselwa murahu ha muthelo nga murahu ha u kunda kha khatḡhululo, hune SARS yo tendelana na tsheo	10.25% nga ṅwaha
U badelwa murahu ha VAT nga murahu ha tshifhinga tsho randelwaho	10.25% nga ṅwaha
U lenga u badela VAT	10.25% nga ṅwaha
Vhuthelisazwiṭundwa na Muingatengo	10.25% nga ṅwaha

Mavhalaanngwe a MUGAGANYAGWAMA

U dzudzanya khethekanyo ya muthelo wa mbuelo wa muthu na mbadelamurahu u itela inifulesheni

Nyengedzedzo ya tshikalo tsha u di nwalisela VAT tsha khombekhombe u ya kha **R2.3 milioni**

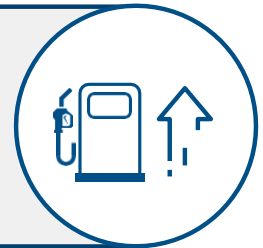
Nyengedzedzo ya tshikalo tsha Lweṭolweṭo lwa u Vhulunga hu sa Badeli Muthelo u swika kha **R46 000** nga nṭwaha

Nyengedzedzo ya **3.4%** ya muthelo wa zwibveledzwakhungamuthelo kha zwikambi na fola.

Nyengedzedzo nga u angaredza ya Muthelo wa Zwivhaswa zwa piṭirolo nga **senthe dza 9** nga liṭha na dizili nga **senthe dza 9** nga liṭha.

Nyengedzedzo kha Muthelo kha Tshikwama tsha Ndindakhombo Magondoni nga **senthe dza 7** nga liṭha.

Nyengedzedzo ya Muthelo wa Gesepfuḍi (Khaboni) nga **senthe dza 5** nga liṭha ya peṭirolo **senthe dza 6** nga liṭha ya dizili.

Hu ḍo vha na dziṅwe nyambedzano nga muthelo wa lushaka wa zwa u gembula kha inthanethe nga 2026.

